C254 – LEE39

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

18 mei 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Joke Schauvliege tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de stedenbouwkundige vergunning voor het aanbrengen van energiebesparende of geluidswerende isolatie 1

Waarnemend voorzitter: de heer Erik Matthijs

Vraag om uitleg van mevrouw Joke Schauvliege tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de stedenbouwkundige vergunning voor het aanbrengen van energiebesparende of geluidswerende isolatie

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, enige tijd geleden waren er in de media alarmerende signalen. Er werd gesteld dat er heel wat plannen waren om her en der windmolens en -turbines te plaatsen in het Vlaamse landschap. Er waren klachten dat het te moeilijk was om daar een vergunning voor te krijgen. Mijnheer de minister, op 12 mei hebt u in de Vlaamse Regering een aantal initiatieven genomen om de zaak vlotter te laten verlopen. Zo bent u van plan om de omzendbrief aan te passen. Dat is goed.

De vraag waar het hier over gaat, betreft het aanvragen van vergunningen voor het aanbrengen van energiebesparende of geluidswerende isolatie. Het aanbrengen van isolatie is nog altijd de beste manier om te besparen. In het kader van het duurzaam wonen worden maatregelen om te isoleren enorm gestimuleerd. Ook voor het klimaatplan van minister Peeters worden heel wat inspanningen verwacht van de gezinnen. De overheid zal zelfs subsidies toekennen als isolatie wordt aangebracht.

Hetzelfde geldt voor geluidswerende isolatie. Op bepaalde verkeersassen met heel sterke geluidsoverlast vraagt de overheid de isolatie aan te passen of geluidswerende schermen te plaatsen. Zaventem is daar een mooi voorbeeld van. Men had aangekondigd dat er subsidies zouden worden gegeven voor geluidswerende materialen. Soms worden die materialen aangebracht buiten de woning. In een aantal gevallen is daar een stedenbouwkundige vergunning voor nodig.

Mijnheer de minister, ik krijg signalen dat de procedure om zowel de geluidswerende als de energiebesparende isolatie aan te brengen niet altijd vlot verloopt. Vaak wordt de vergunning geweigerd. Voor welke soort isolatie moet een stedenbouwkundige vergunning worden aangevraagd? Om welke redenen kunnen ze geweigerd worden? Zijn er mogelijkheden om minimale afwijkingen toe te staan als het gaat om een energiebesparende of geluidswerende isolatie die wordt gestimuleerd via andere beslissingen van de Vlaamse Regering? Wat is de adviespraktijk als de stedenbouwkundige vergunningen worden aangevraagd? Het gaat dan vooral om isolatiemateriaal aan de buitengevel. Bent u van oordeel dat er andere criteria zouden kunnen zijn of dat er een versoepeling mogelijk is? Moet er dan een decretale aanpassing worden doorgevoerd of volstaat een omzendbrief? Over welke middelen beschikt u om de vergunningen voor het aanbrengen van isolatie in de praktijk vlotter te laten verlopen, zodat er meer energiebesparende en geluidswerende isolatie in de woningen kunnen worden aangebracht?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik zou willen beginnen met te zeggen dat het nogal evident is dat onze gebouwen voldoende geïsoleerd moeten worden, en dit zowel inzake geluid als inzake warmte. Als het over geluidsisolatie gaat, is meestal het persoonlijk wooncomfort aan de orde. Dat geldt zeker voor bepaalde gemeenten in het Vlaamse land. Thermische isolatie daarentegen beperkt zich niet tot de persoonlijke levenssfeer. Ze is eveneens van belang voor heel wat actieplannen voor het terugdringen van de broeikasgassen, het halen van de Kyotonormen en het verminderen van onze energieafhankelijkheid.

Mevrouw Schauvliege, u vraagt mij voor welke soorten isolatie er een stedenbouwkundige vergunning moet worden aangevraagd. Hopelijk vraagt u me niet die soorten hier allemaal op te sommen. Er bestaan tientallen soorten isolatie. Aangezien de vergunningsplicht hiervan niet afhankelijk is, lijkt het mij weinig zinvol nader in te gaan op de vraag welk soort isolatie er al of niet aan onderworpen is. Zoals u op het eind van uw vragen ook aangeeft, gaat het bij de aanvragen in het algemeen over werken aan de buitengevels van gebouwen waarvoor het nodig is bijko-

mende constructies aan te brengen. Die constructies, in de ruime betekenis van het woord, zijn vergunningsplichtig. Ik denk daarbij aan het aanbrengen van een lattenwerk, met daartussen isolatie, en dit alles afgedekt met leien of één of andere waterdichte bekleding.

Het spreekt natuurlijk voor zich dat het dan om werken gaat die een impact hebben op het uitzicht, en die het soms zelfs drastisch kunnen wijzigen. Het is dan ook niet onlogisch dat hiervoor een vergunning moet worden aangevraagd.

Talrijke andere vormen van isolatie zijn evenwel niet vergunningsplichtig, bijvoorbeeld het aanbrengen van binnenisolatie, het vervangen van enkel glas door isolerende dubbele beglazing, het opvullen van spouwmuren met isolatiepanelen, het aanbrengen van isolatie in het dak, het isoleren van zolders enzovoort. Voor het vervangen van enkel glas door dubbel glas geldt echter een uitzondering voor geklasseerde monumenten, want op die monumenten is een andere regelgeving van toepassing.

De redenen tot weigering zijn eveneens legio. Wat aangevraagd wordt, kan bijvoorbeeld in strijd zijn met de voorschriften van een gemeentelijk bijzonder plan van aanleg of van een verkavelingsvergunning, die uiteraard een bepaald materiaalgebruik of een specifiek uitzicht kunnen voorschrijven. Een en ander kan dus in strijd zijn met de specifieke eisen vervat in een gemeentelijke verordening, opgemaakt om het bijzondere karakter van een woonwijk of huizenrij te beschermen. De vergunningverlenende overheid kan sommige aanvragen om esthetische redenen onverantwoord vinden. Kortom, er kunnen tal van redenen zijn waarom bepaalde aanvragen niet of minder aanvaardbaar worden geacht en bijgevolg worden geweigerd.

Ervaring leert evenwel dat er in dergelijke gevallen veelal alternatieve oplossingen mogelijk zijn, die geen of minder impact hebben op de uiterlijke verschijningsvorm van het gebouw en die desgevallend wel degelijk voor vergunning vatbaar zijn.

Een ander mogelijk motief voor een weigering betreft het feit dat de aanvraag voorziet in het aanbrengen van isolatie voor de rooilijn, met andere woorden op het openbaar domein. Uiteraard heeft niemand het recht om zonder instemming te bouwen op een terrein dat niet van hem of haar is. Kortom er rijst hier niet enkel een stedenbouwkundig probleem, maar in uitzonderlijke gevallen ook een burgerrechtelijk probleem. Ook hierbij kunnen veel alternatieven een oplossing bieden zoals het aanbrengen van isolatie in de spouwmuur of langsheen de binnenzijde.

Wat betreft uw bijkomende vraag of een minimale afwijking van een bouwvrije strook eveneens een reden tot weigering kan zijn, moet ik u theoretisch inderdaad bevestigend antwoorden. Ik denk daarbij onder meer aan verkavelingsvoorschriften die een minimale bouwvrije zijdelingse strook van drie meter opleggen en waarbij het partieel bebouwen van betreffende bouwvrije strook, hoe minimaal ook, kan worden beschouwd als een inbreuk op de bestemmingszones. Dit vereist bijgevolg het voorafgaandelijk bekomen van een verkavelingswijziging. Laat me heel duidelijk zijn dat dit de theorie is. In de praktijk wordt verstandig omgesprongen in dergelijke situaties. Ik kan me niet voorstellen dat als een gemeente een vergunning aflevert voor dit soort werken, wij die vanuit Stedenbouw zouden schorsen.

In de woongebieden in de ruime zin geldt een vrijstelling voor het inwinnen van het advies van de gemachtigde ambtenaar en dit meer specifiek voor wat betreft het aanbrengen van een gevelsteen, een bepleistering of een andere gevelbekleding. Dit hoeft niet voor advies voorgelegd te worden aan de gemachtigd ambtenaar. Aangezien het hier gaat om zaken die veelal een geringe ruimtelijke impact hebben, betreft het immers, conform het subsidiariteitsprincipe, een zuiver gemeentelijke aangelegenheid, waar mijn administratie zelden of nooit inhoudelijk mee wordt geconfronteerd. Het is dan ook logisch dat dergelijke gemeentelijke vergunningen conform de spelregels worden afgeleverd. Ik kan me zelf geen enkel probleemgeval herinneren dat door mij geschorst moest worden.

U vroeg me of er zich een decretale oplossing opdringt. Eerlijk gezegd is uw vraag het allereerste signaal dat mij bereikt. Ik heb ooit wel een discussie gehad met betrekking tot het metselen van een façadesteen voor een zonevreemde woning, wat als een volume-uitbreiding werd beschouwd, maar ondertussen werd een oplossing uitgewerkt voor dit probleem. Met betrekking tot het isoleren van een woning, heb ik geen weet van een specifiek probleem, maar ik neem aan dat uw vraag door een of ander dossier werd geïnspireerd – maar dat moet dan ad hoc worden bekeken.

Zoals gesteld, is er voor het aanbrengen van isolatie veelal geen vergunning noch een adviesplicht bij Arohm vereist. De gemeente kan zelf beslissen en

bijgevolg is het haar taak om een snelle besluitvorming te realiseren.

Ik ben zo vrij om van deze gelegenheid gebruik te maken om enige duiding te geven inzake de relatie tussen het beleid ruimtelijke ordening en het sectorbeleid inzake milieu en energie. Het is evident dat het beleid inzake de ruimtelijke ordening de realisatie van de sectordoelstellingen niet mag verhinderen. Ik heb dat in dit concrete geval uitdrukkelijk proberen te schetsen. Met de nodige creativiteit van nogal wat architecten en bouwheren slagen we er veelal wel in om een vergunbare oplossing uit te werken.

Evenzeer is het logisch dat het beleidsdomein ruimtelijke ordening niet steeds belast wordt met het verwezenlijken van specifieke sectordoelstellingen, die in wezen geen enkele ruimtelijke relevantie hebben. Specifieke sectordoelstellingen horen dan ook eerder thuis in sectorale decreet- of wetgeving. We stellen al te vaak vast dat vanuit de sectoren de verwachting wordt gekoesterd dat het beleidsdomein ruimtelijke ordening een en ander maar moet opleggen, vergoeden of controleren, maar dit is geenszins de bedoeling.

Inzake de nieuwe isolatiereglementering, de implementatie van het Energieprestatiebesluit dat sinds 1 januari 2006 van kracht is, maar nog niet in uitvoering, werd gelukkig resoluut voor een correcte werkwijze geopteerd.

Zoals u weet, lag voorheen de bal ten dele in het kamp van de Ruimtelijke Ordening. Het isolatieformulier moest immers worden toegevoegd bij de aanvraag tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning. So far, so good. De controle achteraf gebeurt door de bevoegde administratie voor Ruimtelijke Ordening na de uitvoering van de werken. Die administratie heeft wat dat betreft de specifieke deskundigheid in huis.

Ook wat betreft de geluidsisolatie, gaan er soms stemmen op om een en ander in een gewestelijke stedenbouwkundige verordening te regelen. Dat zou betekenen dat ook wij belast zouden kunnen worden met de controle. Dit is echter geen aangelegenheid van Ruimtelijke Ordening. Daarvoor is een regeling via Vlarem mogelijk. Er kunnen ook afspraken worden gemaakt. Die zaken kunnen dan mee worden opgenomen in het aanvraagdossier. De effectieve uitwerking en de handhaving laten we echter aan ons voorbij gaan.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. In de praktijk zijn er inderdaad soms problemen. Mijn vraag is echter niet ingegeven door een specifiek dossier. In uw antwoord stelt u dat bepaalde zaken theoretisch niet kunnen. U zegt dat daar in de praktijk soepel mee moet worden omgesprongen. Ik kan u daar voor een deel in volgen. Het gevaar bestaat echter dat er een gigantisch probleem ontstaat als dat niet gebeurt. Aan de ene kant wordt gevraagd om geluidswerende en energiebesparende maatregelen te treffen. Maar als dan aan de andere kant het dossier niet wordt goedgekeurd, dan ontmoedigt men de mensen om nog inspanningen te doen.

Mijnheer de minister, kunnen er niet meer inspanningen worden geleverd? Misschien moeten we die vraag stellen aan minister Peeters. Wat is uw mening daarover? Moeten we de stedenbouwkundig ambtenaren en de architecten niet meer informeren? Ik weet dat u een dergelijke handleiding hebt. In hoeverre houdt die rekening met de huidige normen, verwachtingen en vragen van Leefmilieu om daar meer aandacht aan te besteden, zodat de huizen energiezuiniger zijn?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mevrouw Schauvliege, laat me duidelijk zijn. Als de gevel wordt geïsoleerd in een onbebouwde zijtuinstrook, dan moet de norm worden gerespecteerd. Drie meter is drie meter! Als het echter gaat over het aanbrengen van gevelisolatie van enkele centimeters, dan kan ik me niet voorstellen dat een stedenbouwkundige vergunning zou worden geweigerd.

Ik zal ook een theoretisch voorbeeld geven. Als de zijgevel bestaat uit gemetste façadesteen en er wordt een aanvraag ingediend om er een lattenwerk en isolerende leien op aan te brengen, dan kan ik me voorstellen dat bij de beoordeling rekening wordt gehouden met de esthetische waarde. Het feit dat de zijmuur dan enkele centimeters dikker wordt, speelt dan minder een rol.

Het argument van isolatie mag geen alibi zijn om andere zaken te realiseren. Als er dakvensters worden geplaatst, dan kan dat vanuit het standpunt van

de isolatie nuttig en nodig zijn. Als daardoor echter de vensteropeningen worden verruimd zodat er zicht is op andere tuinen, dan is er ook een stedenbouwkundige impact waarmee rekening moet worden gehouden.

Zowel de aanvrager als de verlener van de vergunning moet hier met gezond verstand mee omgaan. Tot hiertoe is er me geen enkel dossier bekend waarmee een probleem is om een huis behoorlijk te isoleren. Een probleem dat ik niet ken, kan ik ook niet oplossen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.